

ХАУШИЛД СРЕЩУ ДАНИЯ

Решение на Европейския съд по правата на човека от 24 май 1989 г.

ТЕКСТОВЕ ОТ КОНВЕНЦИЯТА: Член 26; Член 6, т. 1; Член 50.

Ключови думи и изрази: изчерпване на вътрешноправните средства за защита/
безпристрастен съд/ справедливо удовлетворение

ЦИТИРАНИ ПРИМЕРИ ОТ СЪДЕБНАТА ПРАКТИКА:

Piersack, 1 October 1982, Series A no. 53; Campbell and Fell, 28 June 1984, Series A no. 80; De Cubber, 26 October 1984, Series A no. 86; Lutz, 25 August 1987, Series A no. 123-A; De Cubber, 14 September 1987, Series A no. 124-B; Gillow, 14 September 1987, Series A no. 124-C; Ben Yaacoub, 27 November 1987, Series A no. 127-A

РЕШЕНИЕ

По делото Хаушилд

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪД ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА, на пленарно заседание
съгласно член 50 от Правилника на Съда, в следния състав:

Р. Рюсдал, председател на съда, Ж. Кремона, Тор Вилиямсон, Ф. Гьолчуклу, Ф. Мачер, Л.-Е. Петити, Б. Уолш, сър Винсент Еванс, Р. Макдоналд, Ш. Руссо, Р. Бернхард, А. Шпийлман, Ж. Де Мейер, Н. Валтикос, С. К. Мартенс, Е. Палм, Б. Гомар, съдия ad hoc,

както и г-н М.-А. Ейсен – секретар, и г-н Х. Петцолд - помощник-секретар;

след закрити съвещания на 28 септември 1988 г., 27 януари, 22 февруари и 29 април 1989 г.,

постановява следното решение, което бе прието на последната от горепосочените дати:

ПРОЦЕДУРА

1. Делото бе отнесено пред Европейския съд от Европейската комисия по правата на човека (наричана по-нататък "Комисията") на 16 октомври 1987 г., в рамките на тримесечния срок, предвиден в член 32, т. 1 и член 47 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (наричана по-нататък "Конвенцията"). Делото е заведено с жалба (номер 10486/83) срещу Кралство Дания, подадена в Комисията на 27 октомври 1982 г. съгласно член 25 от датския гражданин г-н Могенс Хаушилд.

В своя доклад Комисията се позовава на член 44 и член 48 и на декларацията, с която Дания признава задължителната юрисдикция на Европейския съд (член 46). Комисията иска от Европейския съд да се произнесе дали фактите по делото разкриват нарушение от ответната държава на нейните задължения по член 6, т. 1.

2. [Параграфи 2-7 описват участието на жалбоподателя в процедурата, назначаването на адвокат на жалбоподателя, образуването на съдийския състав (включващ *ex officio* назначения съдия с датска националност (член 43 от Конвенцията) и г-н Р. Риздал, председател на Европейския съд (член 21, т. 3 (б) от Правилника), представянето на предварителни становища, имената на лицата, които са се явили пред Съда от името на правителството, на Комисията и на жалбоподателя, и исканията на жалбоподателя по член 50 на Конвенцията и изявленията на правителството и на Комисията по тях.]

ФАКТИТЕ

I. Конкретни факти по делото

8. Жалбоподателят, г-н Могенс Хаушилд, датски гражданин, роден през 1941 г., понастоящем живее в Швейцария.

През 1974 г. учредил акционерно дружество с наименование “Скандинейвиън Кепитъл Екскейндж” /Scandinavian Capital Exchange/ (“SCE”), с предмет на дейност обмяна на валута и финансови услуги. Дружеството “SCE” станало най-големият посредник в търговията с валута в скандинавските страни с клонове в Швеция, Норвегия, Холандия, Обединеното кралство и Швейцария. Жалбоподателят бил назначен за изпълнителен директор.

9. Постепенно до края на 1979 година, между “SCE” и Датската национална банка, Централната данъчна администрация и Министерство на търговията възникнали трудности. Трудностите били свързани с притока на парични средства към и от “SCE” и филиалите на дружеството в чужбина.

A. Наказателно производство срещу жалбоподателя

1. Следствие

10. На 30 януари 1980 г. Централната данъчна администрация изпратила до полицията оплакване, в което се твърдяло, че дейността на жалбоподателя и “SCE” нарушава данъчните закони и Наказателния кодекс на Дания.

Със заповед за задържане, издадена от съда, полицията арестувала жалбоподателя, конфискувала всички налични документи в седалището на дружеството и закрила предприятието на 31 януари 1980 г.

11. На следващия ден жалбоподателят бил изправен пред Градския съд в Копенхаген (Kobenhavns byret) и обвинен в измама и укриване на данъци. Съдът се произнесъл, че същият трябва да остане под арест за срок от три последователни периода от по двадесет и четири часа; възражения не били направени.

На 2 февруари 1980 г., след като изслушал обвинението и защитата, Градският съд постановил, че обвиненията не са явно необосновани и определил за

жалбоподателя задържане в изолатор на предварителния арест, съгласно членове 762 и 770 (3) от Закона за съдопроизводството (Retsplejeloven - наричан по-нататък "закона"; виж параграфи 33 и 36 по-долу).

По силата на поредица от решения, много от които взети от съдията Клаус Ларсен, г-н Хаушилд бил задържан в предварителния арест до началото на публичния процес пред Градския съд на 27 април 1981 г. (виж параграфи 19-21 по-долу). Освен това прекарал част от времето в изолатор (от 31 януари до 27 август 1980 г.).

12. По време на следствието полицията конфискувала още документи и имущество. Били проведени разпити и в Обединеното кралство, Холандия, Белгия, Швейцария, Лихтенщайн и Съединените американски щати. Съгласно Европейската конвенция от 20 април 1959 г. за взаимопомощ по наказателно-правни въпроси, съдията от Градския съд на няколко пъти упълномощил прокуратурата да потърси съдействие от други европейски държави за осигуряването на документи и по други въпроси (виж параграф 22 по-долу).

На 4 февруари 1981 г. на г-н Хаушилд бил връчен обвинителен акт, който се състоял от 86 страници. Срещу него били отправени обвинения за измама и присвояване по осем текста от закона, на обща стойност от приблизително 45 милиона датски крони.

2. Производство пред първата инстанция

13. Делото в първа инстанция било гледано от Градския съд, който заседавал в състав от един професионален съдия, съдията Ларсен, и двама съдебни заседатели неюристи и започнало на 27 април 1981 г. Според жалбоподателя, той възразил относно председателя на съда преди започването на делото, но официално искане за отвод на съдията не било направено. По време на процеса защитата осведомила обвиняемия, че член 60 (2) от закона не допуска отвод на съдия на основание съдебните решения, които същият е издал преди процеса (виж параграфи 20-22 и 28 по-долу).

14. На 130 съдебни заседания Градският съд изслушал 150 свидетели, както и самия жалбоподател и се занимавал със значително количество документи. Освен това били взети под внимание заключенията на назначените вещи лица, в частност на счетоводителите. Съдът издал и няколко заповеди във връзка със задържането на жалбоподателя в предварителния арест и в изолатор, изпращането на официални запитвания и други процедурни въпроси (виж параграф 24 по-долу).

15. Градският съд с председател съдията Ларсен се произнесъл на 1 ноември 1982 г. Той признал г-н Хаушилд за виновен по всички пунктове от обвинителния акт и го осъдил на седем години затвор.

3. Производство по обжалване

16. Жалбоподателят обжалвал пред Апелативния съд на Източна Дания (Ystre Landsret). Този съд заседавал с трима професионални съдии и трима съдебни заседатели. Правомощията му обхващат както правните въпроси, така и фактите и означават процес de novo.

Разглеждането на жалбата започнало на 15 август 1983 г. Преди съдебното заседание жалбоподателят бил направил пред председателя на съда възражение срещу един от съдиите на основание, че същият е участвал при вземането на решението на Градския съд за конфискуване на кореспонденцията и имуществото на жалбоподателя. Защитата отказала да повдигне този въпрос на основание на член 60 (2) от закона и г-н Хаушилд оттегил възражението.

17. На 2 март 1984 г. Апелативният съд признал жалбоподателя за виновен по шест от осемте пункта в обвинителния акт и го осъдил на пет години затвор. Големите размери на измамата били посочени като утежняващо обстоятелство. От друга страна, съдът взел предвид факта, че жалбоподателят бил задържан в предварителния арест от 31 януари 1980 г. и счел това задържане за по-строго от обичайното задържане.

Същият ден г-н Хаушилд бил освободен.

18. На 4 май 1984 г. Министерството на правосъдието отхвърлило последвалата молба от жалбоподателя за разрешение да обжалва пред Върховния съд.

Б. Предварителното задържане на г-н Хаушилд и други процедурни въпроси

1. На етап следствие

19. Както вече бе споменато (виж параграф 11 по-горе), на 2 февруари 1980 г. съдията от Градския съд наложил на г-н Хаушилд мярка задържане в изолатор на предварителния арест. Според съдията съществували основания да се вярва, че ако остане на свобода, жалбоподателят може да се укрие или да попречи на следствието (член 762 (1) т. 1 и 3 и член 770 (3) от закона; виж параграфи 33 и 36 по-долу). Като мотиви за задържането той посочил следното:

(1) обстоятелството, че жалбоподателят е живял извън Дания до 1976 година и по време на ареста се е готвел да се премести в Швеция;

(2) икономическите му интереси в чужбина;

(3) важността на случая;

(4) риска да се попречи на следствието, като се упражни влияние върху лица в Дания и в чужбина.

20. Съгласно член 767 от закона, продължаващото предварително задържане на жалбоподателя подлежи на регулярен съдебен контрол, извършван най-малкото веднъж на всеки четири седмици. Мотивите, посочени в

първоначалното решение от 2 февруари 1980 г., взето от съдията Размусен, са основание за задържането на жалбоподателя до 10 април 1980 г.

На 10 април съдията от Градския съд, г-н Ларсен, който впоследствие е председател на съдебния състав при разглеждането на делото (виж параграф 13 по-горе), също се позовал на член 762 (1) т. 2 като основание за задържане в предварителния арест (опасност от извършване на нови престъпления; виж параграф 33 по-долу). Причината, довела до това решение, бил фактът, че докато бил в предварителния арест жалбоподателят се свързал тайно със съпругата си и я накарал да изтегли суми от някои банкови сметки и да укрие движимо имущество. Впоследствие, на 30 април, същият съдия издал заповед за нейното предварително задържане и за спирането на писмо, написано от жалбоподателя.

На един по-късен етап, когато се произнесъл на 5 септември 1980 г. по жалба срещу заповед за продължаване на предварителното задържане, Апелативният съд се позовал и на алинея 2 от член 762 (виж параграф 33 по-долу), тъй като разследването на полицията разкрило, че евентуалните загуби, понесени от ощетените страни, възлизат приблизително на 19,5 милиона датски крони. От 24 септември насетне съдията Ларсен също се позовавал допълнително и на тази алинея.

Задържането на жалбоподателя в предварителния арест продължило да се основава на всяка от трите точки на алинея (1) и на алинея (2) от член 762 (виж параграф 33 по-долу) до 17 август 1982 г., когато вече не се позовавали на точка 3 от алинея (1).

21. От арестуването на жалбоподателя на 31 януари 1980 г. до началото на процеса на 27 април 1981 г. по въпросите на разследването, водено от полицията, и по продължилото задържане в предварителния арест трябвало да се произнася Градският съд в състав от един професионален съдия. Във връзка с делото били проведени общо около четиридесет съдебни заседания през този период, двадесет от които касаели задържането в предварителния арест, а от 31 януари до 27 август 1980 г. и въпроса за задържането му в изолатор. Петнадесет от тези решения били взети от съдията Ларсен (10 април, 30 април, 28 май, 25 юни, 20 август, 27 август, 24 септември, 15 октомври, 12 ноември, 3 декември и 10 декември 1980 г. и 4 февруари, 25 февруари, 11 март и 8 април 1981 г.).

В пет от тези случаи той наредил удължаване на задържането в изолатор за жалбоподателя (10 април, 30 април, 28 май, 25 юни и 20 август 1980 г.). На 27 август 1980 г., обаче, прекратил задържането в изолатор.

22. По време на този период Градският съд три пъти (на 5 март, 16 юни и 13 август) решавал по искане на полицията да потърси съдействието на други държави при осигуряване на документи и по други въпроси (виж параграф 12 по-горе). Две от тези решения били взети от съдията Ларсен (16 юни и 13 август 1980 г.).

От съдията от Градския съд се изисквало освен това да се произнася по редица други процедурни въпроси, като конфискацията на имущество и документи на жалбоподателя, неговите контакти с пресата, достъпа му до полицейските доклади, посещенията в затвора, заплащането на хонорарите на защитника и кореспонденцията. Освен заповедта от 30 април 1980 г. за предварително задържане на съпругата на г-н Хаушилд (виж параграф 20 по-горе) на 28 май 1980 г. съдията Ларсен издал заповед за спирането на друго писмо на жалбоподателя, на 12 ноември - за конфискуването на известна сума пари, за която се предполагало, че принадлежи на жалбоподателя, на 4 февруари 1981 г. - за смяна на адвоката, и най-сетне на 11 март 1981 г. - за достъпа на жалбоподателя до някои части от полицейските досиета. Тези съдебни актове били издадени по искане на прокуратурата или защитата.

23. Г-н Хаушилд обжалвал различни определения на Градския съд пред Апелативния съд, който разглеждал жалбите в състав от трима професионални съдии. В пет от случаите Апелативният съд трябвало да се произнесе по продължаващото задържане в предварителния арест. Общо тринадесет различни съдии участвали в тези решения и никой от тях не е участвал впоследствие в процедурата по обжалване във връзка с осъдителната присъда и наложеното наказание. Същото се отнася и до шестимата съдии, които разгледали жалбите по други процедурни въпроси.

21 - 23 [Съдията Ларсен от Градския съд взел голям брой решения в периода на предварителното задържане (31 януари 1980 г. - 27 август 1981 г.). Тези решения се отнасят до задържането в предварителния арест и в изолатор (прекратено на 27 август 1980 г.), молби за съдействие от други държави, и освен това, сред другите неща, до конфискация на имущество и документи на жалбоподателя, контактите му с пресата, достъпа до полицейските доклади, посещенията в затвора, заплащането на хонорарите на адвоката и кореспонденцията, спирането на писма, достъпа до някои части от полицейските досиета. Нито един от съдиите в Апелативния съд, участвали на заседанията за разглеждане на различните жалби по време на предварителното производство, включително тези относно задържането на жалбоподателя в предварителния арест, след това не е участвал в процедурата по обжалване във връзка с осъждането и присъдата.]

2. На етап първа инстанция

24 - 25. *[По време на процеса на г-н Хаушилд, от 27 април 1981 г. до 1 ноември 1982 г. (виж параграфи 13-15 по-горе), Градският съд в състав с председател съдията Ларсен и двама съдебни заседатели трябвало да се произнесе по редица процедурни въпроси, като удължаване на предварителното задържане и на срока на престой в изолатор. В редица от случаите съдията Ларсен издал решения или заповеди сам или съвместно с двамата съдебни заседатели. Нито един от съдиите в Апелативния съд, които се произнасяли по жалбите на жалбоподателя срещу различни определения на Градския съд, атакувани пред Апелативния съд, впоследствие не е участвал при разглеждането на жалбата на жалбоподателя срещу осъждането и присъдата. Все пак в един от*

случаите обаче трима съдии от Апелативния съд потвърдили заповедта за продължаване на задържането в изолатор, а един от тях участвал и в заседанието на съда, когато се разглеждала жалбата срещу присъдата.]

3. На етап обжалване

26. Съгласно датското законодателство, жалбоподателят продължава да се третира като задържан в предварителния арест по време на производството по обжалване (виж параграфи 16-17 по-горе). Апелативният съд съответно е трябвало да преразглежда задържането му поне на всеки четири седмици. От деветнадесетте заповеди за удължаване на задържането десет са издадени преди откриване на заседанието, докато останалите девет са издадени по време на заседанията. С малки изключения всички решения, касаещи задържането в предварителния арест, са взети от същите съдии, които са участвали в процедурата по обжалване. По време на заседанията за разглеждането на жалбата (15 август 1983 г. до 2 март 1984 г.) към професионалните съдии се присъединили и трима съдебни заседатели.

Горепосочените определения на Апелативния съд се основавали на член 762 (1) т. 1 и 762 (2) от Закона (виж параграф 33 по-долу). Съдът придал особено значение на тежестта на обвиненията и на факта, че жалбоподателят е живял в чужбина и все още имал значителни икономически интереси в чужбина.

27. Жалбоподателят два пъти получил разрешения от Министерството на правосъдието да повдигне пред Върховния съд въпроса за продължаващото предварително задържане. На 26 януари 1983 г. Върховният съд потвърдил решението на Апелативния съд, като сметнал, че задържането трябва също така да се основава на член 762 (1) т. 2 (виж параграф 33 по-долу).

В действителност някои от нарушенията на закона, за които жалбоподателят бил признат за виновен от Градския съд, били извършени докато той се намирал в предварителния арест като следствен. На 9 декември 1983 г. Върховният съд постановил, че задържането трябва да продължи, но основавайки се единствено на член 762 (1) т. 1 и т. 2 (виж параграф 33 по-долу). Мнозинството от съдиите счели, че общественият интерес вече не налага задържането на жалбоподателя в предварителния арест по член 762 (2).

II. Вътрешно законодателство

28. [Параграф 28 описва как е уредено в датското законодателство повдигането на възражения и отводи на съдии (членове 60 до 63 от закона). Член 60 (1) т. 5 от Датския закон за съдопроизводството гласи, че никой не може да изпълнява функцията на съдия по дело, когато "се е занимавал със същото дело като съдия в по-долу стоящата инстанция, или при наказателни дела, като член на съдийски състав или като съдебен заседател". Член 60 (2) гласи: "Фактът, че един съдия вече се е занимавал с едно дело в резултат на изпълняваните от него няколко официални функции, не може да послужи като основание за отвод, когато при конкретните обстоятелства няма причина да се предполага, че той има

*специален интерес от изхода на делото.” Член 62 (2) предвижда:
“Страните имат право да поискат отвод на съдията от заседанията не само в случаите, изброени в член 60, но имат право също да възразят срещу разглеждането на дело от даден съдия, когато са налице други обстоятелства, които могат да породят съмнения относно неговата пълна безпристрастност. В такива случаи съдията, ако се опасява, че страните не му се доверяват напълно, може сам да си направи отвод и да се оттегли от заседанието, дори когато не е направено възражение срещу него.”]*

29. Според правителството, по времето, когато делото на жалбоподателя е било висящо пред датските съдилища, не е имало трайно установена съдебна практика на Върховния съд по член 60 (2). Все пак с постановление от 12 март 1987 г. Върховният съд се е произнесъл, че ако един съдия е издал заповед за задържане в предварителния арест на лице, обвинено в криминално престъпление, това само по себе си не може да бъде основание за отвод на съдията и да му попречи впоследствие да участва в процеса и при решаването на делото.
30. Във връзка с поправката, разширяваща приложението на член 762 (2) (виж параграф 35 по-долу), на 10 юни 1987 г. Датският парламент промени член 60. Неговата алинея (2) със сегашната промяна гласи, че “никой не може да бъде съдия в процес, ако на по-ранен етап от процедурата е издавал заповед за предварително задържане на обвиненото лице, основаваща се единствено на член 762 (2), освен ако делото се гледа като процес, в който обвиняемият се признава за виновен”.

Тази промяна влезе в сила на 1 юли 1987 г.

- 31 - 32 [параграфи 31 и 32 описват системата на следствието (членове 742 и 743 от Закона) - което в Дания не се извършва от органите на съдебната власт - и ролята на съдилищата (член 746)]
33. [Параграф 33 започва, като цитира член 760, който включва задължението арестуваният да бъде изправен пред съдия в срок до двадесет и четири часа от задържането. След това се цитира член 762 (1), който описва условията за предварително задържане:]
- основателна причина да се вярва, че лицето е извършило престъпление от общ характер, при условие че за извършеното престъпление законът предвижда затвор от една година и шест месеца или повече;
  - съществуващ риск да се избегне съдебната отговорност или изпълнението на присъдата;
  - извършване на ново престъпление с гореописания характер;
  - спъване на следствието, в частност като се премахват улики или като се предупреждават други лица, или се оказва натиск върху тях.

Член 762 освен това гласи следното:

- (2) Заподозреният може още да бъде задържан в предварителния арест, когато е налице “изрично потвърдено подозрение” [от английския превод, предложен от датското правителство за фразата *saerlig bestyrket mistanke*], че същият е извършил престъпление от общ характер и за което законът предвижда затвор от шест години или повече, и когато се прецени, че сведенията за тежестта на случая изискват в интерес на обществото заподозреният да не бъде оставен на свобода.
- (3) Предварително задържане може да не се налага, когато за извършеното нарушение законът предвижда глоба или задържане с лек режим (*haefte*), или когато лишаването от свобода ще бъде несъразмерно ограничение с оглед положението на заподозрения, важността на делото и очаквания изход, в случай че заподозреният бъде признат за виновен.”

34 - 36 [По-нататък в параграфи 34-36 се описват обстоятелствата, при които член 762 (2) е станал действащо право и разширяването на неговата приложимост през 1987 г., когато - по думите на тогавашния министър на правосъдието - за изключително сериозно основание се приема наличието на “висока степен на яснота по въпроса за вината, преди да се приложи разпоредбата”, а също и правилата, регулиращи задържането в изолатор.]

ПРОИЗВОДСТВО ПРЕД ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ

37. Г-н Хаушилд [в своята жалба се позовава на членове 3, 5, 6, 7 и 10 от Конвенцията и член 1 от Протокол 4]. Във връзка с член 6 той е заявил, че е бил лишен от справедливо гледане на неговото дело в разумен срок от безпристрастен съд; в подкрепа на това твърдение той посочва, *inter alia*, че председателят на Градския съд и съдиите от Апелативния съд, които съответно са го осъдили и са разглеждали жалбата му, се взели преди и по време на процесите редица решения, касаещи предварителното му задържане и други процедурни въпроси.

38. На 9 октомври 1986 г. Комисията обяви жалбата за допустима по отношение на последното оплакване, но за недопустима по всички останали пунктове.

В своя доклад, приет на 16 юли 1987 г., Комисията изрази становището, че няма нарушение на член 6, т. 1 от Конвенцията (с девет гласа срещу седем) [..].

ПРИЛОЖИМОТО ПРАВО

I. ПРЕДВАРИТЕЛНО ВЪЗРАЖЕНИЕ ПО ДОПУСТИМОСТТА ПОРАДИ НЕИЗЧЕРПВАНЕ НА ВСИЧКИ ВЪТРЕШНОПРАВНИ СРЕДСТВА ЗА ЗАЩИТА

39. Пред Европейския съд правителството на Дания пледира (както безуспешно преди това се бе опитало да стори това и пред Комисията), че жалбата е недопустима поради неизчерпване на всички вътрешноправни средства за защита (член 26 от Конвенцията). В подкрепа на това предварително

възражение ответната страна заяви, че ако г-н Хаушилд се е опасявал от недостатъчна безпристрастност на съдията Ларсен и на съдиите от Апелативния съд като следствие от факта, че същите са участвали при вземането на няколко решения в предварителното производство по неговото дело, то той е могъл да поиска техния отвод съгласно членове 60 (2) и 62 от Закона (виж параграф 28 по-горе), но не го е направил.

40. Жалбоподателят се противопостави на това възражение, като обясни, че не е поискал отвод, тъй като е бил осведомен от адвоката си, че законът не му позволява да възприеме такъв подход. Този съвет се базирал на тълкуване на член 62 от закона във връзка с член 60 (2) и оттам на заключението, че отвод на съдия въз основа на факта, че същият е издавал съдебни решения в предварителното производство - т. е. че е действал официално с друга функция, различна от функцията на съдия от първа инстанция - може успешно да се поиска единствено на основание, че същият "е специално заинтересуван от изхода на делото" (член 60 (2)). Това основание по мнението на адвоката било неприложимо в конкретния случай.

Правителството описа това разбиране на съответните текстове от закона като "съвсем очевидно погрешно тълкуване". По неговото собствено тълкуване, жалбоподателят е можел да поиска отвода и на съдията Ларсен, и на съдиите от Апелативния съд на основание, че тяхната отговорност за редица решения на предварителното производство поражда съмнения по отношение на пълната им безпристрастност. В подкрепа на това възражение ответната страна се позовавала на решение от 12 март 1987 г. на Върховния съд на Дания, в което се постановява, че издаването на заповеди за предварително задържане на етапа на предварителното производство не трябва само по себе си (*per se*) да се разглежда като основание за отвод на съдията да участва в заседанията на последвалия процес (виж параграф 29 по-горе).

41. Задължение на правителството е да убеди Съда, че въпросното вътрешноправно средство за защита е съществувало и е било ефективно в съответния момент - с други думи, при започване на процеса на г-н Хаушилд (27 април 1981 г.) и при откриване на съдебното заседание по обжалването (15 август 1983 г.).

Европейският съд не споделя становището на правителството, че тълкуването на членове 60 (2) и 62 от закона, възприето от адвоката на защитата, е съвсем очевидно погрешно.

Правителството не е посочило безспорно установени факти, като например предишна съдебна практика или теоретични разработки, които е трябвало да породят у защитника съмнения относно неговата интерпретация на закона. Напротив, правителството не отрича, че от няколко години никой не се е опитвал да поиска отвод на съдия на основание, че същият е участвал при вземането на решения в предварителното производство по дадено дело. Последният факт предполага едно общоприето разбиране на системата, или поне на тълкуването, на което се е позовал защитникът. Решението на Върховния съд от 12 март 1987 г., независимо какво е неговото отношение към обстоятелствата на конкретното дело, не променя състоянието на

нещата по времето на процеса на г-н Хаушилд (виж, *inter alia* и *mutatis mutandis*, решението по делото Кембъл и Фел /Campbell and Fell/ от 28 юни 1984 г., параграф 61).

Важно е да се отбележи и фактът, че съдията Ларсен и председателят на Апелативния съд, въпреки че са знаели за опасенията и тревогата, които г-н Хаушилд изпитвал (виж параграфи 13 и 16 по-горе), не са счели за необходимо да предприемат те самите някакви действия по своя инициатива, въпреки разпоредбите на членове 61 и 62 (виж параграф 28 по-горе).

При дадените обстоятелства в онзи момент адвокатът е имал всички основания да вярва, че всяко възражение, основаващо се на това, че даден съдия е издал няколко решения в предварителното производство, е обречено на провал.

42. Европейският съд заключи, че правителството не е успяло да докаже, че в съответния момент датското законодателството е предлагало ефективно средство за защита, от което жалбоподателят е могъл да се възползва.

II. ПРЕДПОЛАГАЕМО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6, Т. 1

43. Г-н Хаушилд твърди, че е бил лишен от “гледане на неговото дело от безпристрастен съд” по смисъла на член 6, т. 1, който, доколкото касае конкретния случай, гласи:

“При наличието на ... каквото и да е наказателно обвинение срещу него, всеки има право на справедливо ... гледане на неговото дело от ... безпристрастен съд ...”

Жалбоподателят не оспорва по принцип съществуващата в Дания система, според която съдията упражнява надзор върху хода на следствието (виж параграфи 32-33 по-горе), но я критикува, доколкото от същия този съдия се очаква да ръководи процеса със съзнание, напълно лишено от предубеждения. Г-н Хаушилд не твърди, че съдията в такова положение би проявил лично пристрастие, но заявява, че по закон решенията, които съдията постановява по време на предварителното производство, изискват от него да прецени тежестта на доказателствата и характера на обвиняемия, като по този начин неизбежно си създава една предварителна представа за доказателствата и спорните въпроси на самия процес. По думите на жалбоподателя подсъдимите имат правото да бъдат изправени пред съд, като са сигурни в неговата безпристрастност. Според г-н Хаушилд всеки разумен наблюдател би се съгласил, че съдия от първа инстанция, изпълнявал надзорни функции, не може да не породи опасения и несигурност у обвиняемия. Същите аргументи са валидни принципно и когато става дума за съдии от Апелативния съд, участвали в издаването на заповеди за предварително задържане по време на висяща процедура по обжалване, или по други процедурни въпроси.

Що се отнася до фактите по неговото дело, г-н Хаушилд посочва преди всичко, че председателят на Градския съд, съдията Ларсен, е взел няколко решения

във връзка с предварителното задържане и с други процедурни въпроси, най-вече в предварителното производство. Той се позовава в частност на приложимостта на член 762 (2) от закона (виж параграфи 20 и 33 по-горе). Г-н Хаушилд изразява подобни възражения и по отношение на съдиите от Апелативния съд във връзка с тяхната двойствена роля по време на процедурата за обжалване (виж параграф 26 по-горе) и също така във връзка с някои от тях, поради участието им по време на производството пред първата инстанция (виж параграфи 16 и 23 по-горе).

44. Според правителството и мнозинството от членовете на Европейската комисия не може да се приеме, че обстоятелството, че един съдия от първа или втора инстанция е издавал преди това заповед за задържане на обвиняемия в предварителния арест или е издавал различни процедурни определения по отношение на обвиняемия само по себе си накърнява безпристрастността на съдията, а в конкретния случай не е установено друго обстоятелство, което да хвърли съмнение върху обективността на Градския или Апелативния съд.

От друга страна, няколко от членовете на Европейската комисия са изразили становището, че с оглед на конкретните обстоятелства г-н Хаушилд е имал основание да изпитва справедливи опасения по отношение на участието на съдията Ларсен в производството пред Градския съд като председател на състава.

45. Задачата на Европейския съд е не да преразглежда съответните закони и практика *in abstracto*, а да се произнесе дали начинът, по който се прилагат или начинът, по който засягат г-н Хаушилд, нарушава член 6, т. 1.

46. Наличието на безпристрастност по смисъла на член 6, т. 1 трябва да се установи субективно, тоест на базата на личното убеждение на конкретен съдия в дадено дело, и също така с обективен критерий, тоест като се установи дали съдията е дал достатъчно гаранции за изключване на всякакво съмнение в това отношение (виж по този въпрос решението по делото Де Кубер /De Cubber/ от 26 октомври 1984 г., параграф 24).

47. Що се отнася до субективния критерий, жалбоподателят не обвинява съдиите нито пред Комисията, нито пред Съда, че са действали съобразно личните си интереси или пристрастия. Във всеки случай личната безпристрастност на един съдия трябва да се предполага, докато не се докаже обратното, а в настоящия случай такова доказателство не е налице.

Следователно тук остава да се приложи единствено обективният критерий.

48. С обективния критерий трябва да се определи дали, извън поведението на съдията, могат да се установят факти, повдигащи съмнения относно неговата безпристрастност. В това отношение дори външните формални проявления са от значение, защото става въпрос преди всичко за доверието, което трябва да вдъхват съдилищата в едно демократично общество, особено у подсъдимите по наказателни дела. Ето защо всеки съдия, чиято безпристрастност с основание се подлага на съмнение, трябва сам да се

оттегли (виж *mutatis mutandis*, решението по делото De Cubber цитирано по-горе, параграф 26).

Това означава, че когато се решава дали в дадено дело съществува основателна причина да се поставя под въпрос безпристрастността на определен съдия, гледната точка на обвиняемия е важна, но не решаваща (виж решението по делото Piersack от 1 октомври 1982 г., параграф 31). Решаващ фактор е дали това опасение може да се приеме за обективно обосновано.

49. В конкретния случай опасението за липса на безпристрастност се базира на факта, че съдията от Градския съд, който бил председател на първоинстанционния съд, и съдиите от Апелативния съд, които в крайна сметка взели участие при разрешаването на делото по обжалването, вече били участвали в делото на по-ранни етапи от процедурата и били издали различни решения по отношение на жалбоподателя в предварителното производство (виж параграфи 20 -22 и 26 по-горе).

Подобно положение може да породви съмнения у обвиняемия относно безпристрастността на съдията, опасения, които са разбираеми, но които въпреки това не могат непременно да се считат като обективно обосновани. Дали те трябва да се третират така, зависи от обстоятелствата във всеки конкретен случай.

50. Както изглежда от членове 742 и 743 от закона (виж параграф 31 по-горе), в Дания следствието и обвинението са правомощия изключително на полицията и прокуратурата. Функциите на съдията, на чието упражняване се основава опасението на жалбоподателя от липса на безпристрастност и които са свързани с етапа на предварителното производство, са функции на независим съдия, който не отговаря за подготовката на делото за процес или за заключението дали обвиняемият трябва да бъде изправен пред съда (членове 746, 760, 762 и 770 - виж параграфи 32, 33 и 36 по-горе). Това всъщност е вярно за решенията, които споменава жалбоподателят, включително решенията, касаещи продължаването на предварителното задържане и задържането в изолатор. Всички тези решения са взети по искане на полицията, което искане е било или е могло да бъде оспорвано от жалбоподателя, с помощта на неговия адвокат (виж параграфи 23 и 24 по-горе). Съдебните заседания по тези въпроси като правило се провеждат като открити. Истина е, че по отношение на характера на функциите, които съдиите по това дело са изпълнявали, преди да участват в решаването му по същество, делото Хаушилд е различно от делото Piersack и делото De Cubber (решения, цитирани по-горе), както и от делото Ben Yaacoub (решение от 27 ноември 1987 г., параграф 9).

Нещо повече, въпросите, на които съдията трябва да отговори, когато взема такива решения на фазата на предварителното производство, не са същите като онези, които имат решаващо значение за окончателната присъда. Когато се взема решение за предварително задържане и други подобни решения от предварителното производство, съдията прави обобщена оценка на наличните данни, за да се увери дали *prima facie* полицията има основание за своите подозрения; когато се произнася в края на процеса, той трябва да

оцени дали доказателствата, представени и разгледани в съдебната зала, са достатъчни за признаване на обвиняемия за виновен. Подозрението и едно формално признаване на вина не следва да се приемат като едно и също нещо (виж например решението по делото Луц /Lutz/ от 25 август 1987 г., параграф 62).

По мнение на Европейския съд следователно самият факт, че един съдия от първа или втора инстанция в система като датската, е участвал също и при вземането на решения на фазата на предварителното производство по делото, включително решения относно предварителното задържане, не може да се счита сам по себе си като достатъчно основание за опасения по отношение на безпристрастността на съдиите.

51. Независимо от това някои особени обстоятелства по дадено дело могат да доведат до друго заключение. В конкретния случай Съдът не може да не обърне особено внимание на факта, че в девет от решенията за продължаване на предварителното задържане на г-н Хаушилд съдиите Ларсен се е позовал по-специално на член 762 (2) от закона (виж параграф 20 по-горе). По подобен начин, когато преди откриване на производството по обжалване решават да се удължи предварителното задържане на жалбоподателя, съдиите, които в крайна сметка участват и при решаване на делото в Апелативния съд, се позовават най-вече на същата разпоредба в редица от случаите (виж параграфи 26-27 по-горе).

52. Приложението на член 762 (2) от Закона изисква, *inter alia*, съдията да се увери, че е налице "изрично потвърдено подозрение", че обвиняемият е извършил престъплението (престъпленията), за които му е предявено обвинение. Според официалното тълкуване на тази формулировка това означава, че съдията трябва да бъде убеден, че съществува "много висока степен на яснота по въпроса за вината" (виж параграфи 34 - 35 по-горе). По този начин разликата между въпроса, който съдията разрешава, прилагайки тази разпоредба, и въпроса, пред който ще бъде изправен, когато дава решение на процеса, става прекалено незначителна.

Европейският съд поддържа становището, че при обстоятелствата по това дело безпристрастността на споменатите съдилища е могла да бъде подложена на съмнение, а опасенията на жалбоподателя в тази връзка могат да се разглеждат като обективно мотивирани.

53. Европейският съд заключи, че е налице нарушение на член 6, т. 1 от Конвенцията.

III. ПО ПРИЛАГАНЕТО НА ЧЛЕН 50

54. Съгласно Член 50 от Конвенцията,

"Ако Европейският съд установи, че решенията или мерките, взети от съдебните и други органи на високодоговарящата страна, изцяло или частично противоречат на задълженията ѝ по Конвенцията, а така също, ако

вътрешното право на тази страна допуска само частично обезщетение за последиците от тези решения или мерки, Съдът, ако това е необходимо, може да постанови предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевшата страна.”

Жалбоподателят заяви, че ако Европейският съд установи нарушение на член 6, признаването му за виновен трябва да бъде отменено и всички наложени му ограничения да бъдат отстранени. Европейският съд обаче няма правомощието по Конвенцията да отменя решение или да се произнася по горните въпроси (виж *mutatis mutandis* решението по делото Gillow от 14 септември 1987 г., параграф 9).

Жалбоподателят е поискал обезщетение за понесените вреди и възстановяване на направените разходи и разноски.

A. ВРЕДИ

55. Г-н Хаушилд заяви, че установяването на нарушение на член 6 би хвърлило съмнение върху неговата вина и че това на свой ред би поставило под въпрос правомерността на всеки от 1492-та дни на предварителното задържане. Съответно той иска компенсация, сравнима с обезщетението, на което би имал право, ако на процеса бе признат за невинен, изчислена на база 500/1000 датски крони на ден.

Жалбоподателят също претендира, че поради престоя от 309 дни в изолатор е пострадало здравето му, че репутацията му е сериозно накърнена и че продължителното задържане в предварителния арест му е причинило значителни загуби на доходи.

56. В своите становища от 10 октомври 1988 г. и 23 януари 1989 г. правителството посочва наличието на вътрешноправно средство за справедливо удовлетворение като това, че съгласно член 977 (3) от закона г-н Хаушилд би могъл да поиска от Специалния ревизионен съд (Den saerlige Klageret) да отнесе делото обратно към Градския съд, ако съществува висока степен на вероятност, че доказателствата не са оценени правилно.

Европейският съд отбелязва в тази връзка, че нарушението, установено в настоящото решение (виж параграф 53 по-горе), се свързва със съдебните състави, а не с тяхната оценка на доказателствения материал.

Съответно средството за удовлетворение, за което става въпрос, не позволява обезщетение за последиците от нарушението по смисъла на член 50 (виж *mutatis mutandis*, решението по делото De Cubber от 14 септември 1987 г., параграф 21).

57. Следва да се припомни, че по отношение на въпросните съдии Европейският съд е изключил лично пристрастие (виж параграф 47 по-горе). Онова, което е установил, е, че в конкретните обстоятелства по случая безпристрастността на съответните съдилища може да поражда съмнение и че опасенията на жалбоподателя в тази връзка могат да се разглеждат като обективно

обосновани (виж параграф 52 по-горе). Тази констатация не означава, че признаването на подсъдимия за виновен не е било правомерно и достатъчно основателно и мотивирано. Европейският съд не може да разсъждава какъв евентуално би могъл да бъде изходът от делото, ако не бе нарушена Конвенцията (виж гореспоменатото решение по делото Де Кубер, параграф 23).

Жалбоподателят всъщност дори и не се е опитал да твърди, че резултатът би бил по-благоприятен за него и нещо повече, при установената липса на лично пристрастие, Европейският съд не разполага с нищо, което би мотивирало подобно заключение.

И така Съдът се съгласява с правителството на Дания и с Европейската комисия, че между установеното нарушение и предполагаемата вреда не съществува причинно-следствена връзка.

58. Г-н Хаушилд освен това претендира обезщетение за нематериални вреди на основание, че е пропуснал възможността да бъде съден от безпристрастен съд. Делегатът на Комисията заяви, че по този пункт следва да се присъди сума, която той не уточни по размер.

Европейският съд обаче е на мнение, че при конкретните обстоятелства по делото, констатацията на Съда в настоящото решение представлява сама по себе си достатъчно справедливо удовлетворение по този пункт.

Б. РАЗХОДИ И РАЗНОСКИ

59. Делегатът на Комисията взе положително становище по искането на жалбоподателя за възстановяване на разходите и разноските, въпреки че не посочи определен размер. Правителството си запази правото, ако се наложи, да предяви "насрещен иск".

Европейският съд счита, че е налице достатъчно материал, за да вземе решение по този въпрос.

1. Процедури извън Страсбург

60. Г-н Хаушилд поиска възстановяване на разходите, които е понесъл:

(а) във връзка със следствието и процеса в първа инстанция в Дания (3 061 960 датски крони);

(б) във връзка с няколко производства по несъстоятелност, висящи в Дания (7 100 000 датски крони); и

(в) в Швейцария и други европейски държави във връзка с банкрута на Хаушилд & Ко. (1 700 000 швейцарски франка).

61. Европейският съд не може да приеме тези искания.

Що се отнася до точка (а), искът почива на погрешното предположение, че установяването на нарушение премахва признаването на жалбоподателя за виновен и осъждането му. Що се отнася до точки (б) и (в), не е доказано съществуването на някаква връзка между нарушението, установено в настоящото решение, и споменатите производства по несъстоятелност.

2. Процедура в Страсбург

62. Г-н Хаушилд претендира и за възстановяване на разходите по следните точки във връзка с процедурата пред органите по Конвенцията, възлизащи общо на 26 463 стерлинги:

- (а) хонорари за защитата, адвокатите г-н Робъртсън (11 048 лири стерлинги) и г-н Райндел (5 770 лири стерлинги);
- (б) разходи за превод 1 725 лири стерлинги);
- (в) хонорар за г-жа Ева Смит, която изготвила за него доклад с датските закони, които го касаели (420 лири стерлинги);
- (г) негови лични разходи и разноски (7 500 лири стерлинги).

63. Европейският съд няма основание да предполага, че горепосочените разходи не са действително направени. Съдът обаче изпитва съмнения дали част от разходите - най-вече свързаните с личните разходи и разноски - е била задължителна и дали всички тези разходи могат да се смятат за разумни по отношение на техния размер.

При тези обстоятелства Съдът не е в състояние да присъди сумите в размера, в който е предявено искането за тях. Преценявайки по справедливост, Съдът постановява, че на жалбоподателя следва да бъде възстановена сумата от 20 000 лири стерлинги.

ПО ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ

1. Отхвърля с четиринадесет гласа срещу три като необосновано предварителното възражение на правителството за недопустимост поради неизчерпване на вътрешноправните средства за защита.
2. Постановява с дванадесет гласа срещу пет, че е налице нарушение на член 6, т. 1 от Конвенцията;
3. Постановява единодушно, че Дания следва да заплати на жалбоподателя разноски и разходи в размер на 20,000 (двадесет хиляди) лири стерлинги;
4. Отхвърля единодушно останалата част от искането за справедливо обезщетение.

Издадено на английски и френски език и обявено на открито заседание в Двореца на правата на човека в Страсбург, на 24 май 1989 г.

Подпис: Ролф Рюсдал

председател

Подпис: Марк-Андре Ейсен
секретар

Съгласно член 51, т. 2 от Конвенцията и член 52, т. 2 от Правилника на Европейския съд, към настоящото решение се прилагат следните особени мнения:

- (а) солидарно мнение на Рюсдал;
- (б) съвместно особено мнение на Тор Вилиямсон, Палм и Гомар;
- (в) съвместно особено мнение на Гьолчуклу и Мачер;
- (г) солидарно мнение на Де Мейер.

СТАНОВИЩЕ НА СЪДИЯТА РЮСДАЛ

Първото изречение в член 62 (1) от Закона за съдопроизводството дава на страните правото да поискат отвода на съдия за разглеждането на дадено дело, когато обстоятелства, извън изброените в член 60, "са в състояние да породят съмнения по отношение на неговата пълна непристрастност". Тази формулировка изглежда показва, че г-н Хаушилд е могъл да поиска отвода на съдията Ларсен и съдиите от втората инстанция на основание, че се приложили член 762 (2) от закона в решения от предварителното производство, касаещи неговото задържане в предварителния арест.

Вземайки предвид все пак специфичните разпоредби на член 60 (2) от закона и факта, че в Дания е обичайна практика да не се иска отвода на съдия на основание, че е вземал решения на предварителното производство по същото дело, стигам до извода, че от г-н Хаушилд не е могло да се очаква да поиска отвод на съдиите. Следователно съм съгласен, че аргументът на правителството за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита трябва да се отхвърли.

СЪВМЕСТНО ОСОБЕНО МНЕНИЕ НА СЪДИИТЕ ТОР ВИЛЯМСОН, ПАЛМ И ГОМАР

1. Членове 60 (2) и 62 от Закона за съдопроизводството (наричан "Закона"), които са цитирани с пълния си текст в параграф 28 от решението на Европейския съд, ясно показват - в съгласие с обясненията, дадени на страници 21 и 22 от първоначалните предложения от месец март 1975 г., довели до приемането на закона, - че обикновено за един съдия по наказателно дело не е налице основание за отвод само защото е трябвало да се занимава с делото в друго качество, но че отвод на съдията може да произтече от специални обстоятелства, както се споменава в тези разпоредби. Следователно жалба, основана на самата система, тоест на факта, че съдиите, издали решения на предварителното производство обикновено не може да се отведат от участие

в процеса, несъмнено би била безуспешна. Въпросите, които трябва да зададем в настоящия случай, са дали при специална жалба Апелативният съд (втората инстанция) или Върховният съд биха констатирали, че непристрастността на съдията Ларсен или на съдиите от втората инстанция е нарушена, поради неговото или тяхното участие в делото преди процеса на първа или втора инстанция. Съгласно съответните разпоредби на закона, резултатът от обжалване на основание, че съдията от първа инстанция или съдиите от втората инстанция не притежават нужната непристрастност, би зависило от обстоятелствата по делото, както е представено пред Градския съд или по-късно пред второинстанционния съд. По това време - през 1981 г. и 1983 г. - цялата нужна информация би могла да се представи пред и да бъде оценена от второинстанционния съд или Върховния съд. Единствената информация, която е налице сега, години по-късно, пред Европейския съд, е само един списък с броя и съдържанието на решенията, взети от най-различни съдии. Не е възможно да се стигне, единствено на базата на подобен списък, до обосновано заключение за непристрастността или непристрастността на съдиите.

Г-н Хаушилд и неговият защитник решили в онзи момент да не повдигат въпроса за непристрастността. Настоящата жалба на г-н Хаушилд е следователно по наше мнение недопустима, поради неизчерпването на всички вътрешноправни средства за защита (член 26 от Конвенцията).

2. Ако жалбата на г-н Хаушилд не бъде обявена за недопустима поради неизползването на наличните и релевантни вътрешноправни средства, съгласно изискването на член 26 от Конвенцията, възражението за непристрастността, повдигнато сега от него, трябва да се разгледа и реши в настоящото дело.

Както се казва в параграф 50 от решението на Европейския съд, самият факт, че член на съда е участвал и като съдия при вземане на решения от предварителното производство по едно дело, не оправдава сам по себе си опасения по отношение на неговата непристрастност. Съмненията дали това е така и когато решенията са взети по член 762 (2) от закона, са показател, че формулировката на тази конкретна разпоредба - както става ясно от преводите - може да не е много удачна. Това обаче не променя факта, че здравите традиции на съдебната власт и способностите на съдиите, произтичащи от тяхното образование и подготовка, представляват задължителната ефективна и видима гаранция за непристрастност. Съдебният надзор върху прокуратурата и нейните основания да поиска предварително задържане, задържане в изолатор, обиски и конфискация и т. н., представлява функция, различна от оценяването на доказателствата, представени от страните по делото на самия процес. За издаване на заповед за предварително задържане информацията не се представя по същия начин, както доказателствата по време на съдебните заседания в хода на процеса пред съда. Процедурата е съкратена. Съдебните заседания в предварителното производство приключват за няколко часа, докато двете съдебни производства по делото на г-н Хаушилд са продължили месеци. След като Градският съд се е произнесъл, неговото решение става важен фактор за съдиите от втората инстанция при определяне дали г-н Хаушилд

трябва да остане в предварителния арест по време на неговия de novo процес по обжалване.

Ролята на съдиите в предварителното производство се ограничава до установяване дали исканията на прокуратурата удовлетворяват условията, посочени в съответната разпореда или разпоредаби от закона. Този съдебен контрол може да се упражнява от един съдия или от съдебен състав към съответния компетентен съд. В настоящия случай първото и важно решение на Градския съд за предварителното задържане на г-н Хаушилд от 1 и 2 февруари 1980 г. не е било издадено от съдията Ларсен, а от друг съдия (г-н Далгас Размусен). Когато съдебната процедура продължава няколко месеца, както е в случая с г-н Хаушилд, правилото в член 767 от закона, според което предварително задържане не може да бъде наредено за повече от четири месеца, изисква периодични продължения на заповедта за задържане по време на процеса.

Решението в делото на г-н Хаушилд - както и в други случаи - бе прието на базата на доказателства, представени и коментирани от двете страни на процесите, първо пред Градския съд и по-късно пред второинстанционния съд. Няма никакви признаци за липса на безпристрастност от страна на съдиите, които са се занимавали с делото Хаушилд. Не е имало никакво обективно или разумно субективно основание за опасение, че съдията Ларсен или съдиите от Апелативния съд биха могли да имат някакъв погрешен мотив при вземане на решението. Няма никакви признаци, че някой от съдиите по делото Хаушилд не е могъл - както могат квалифицираните, професионални съдии - да си състави мнение на базата на материалите, представени пред съда и на нищо друго. Г-н Хаушилд не е посочил никакво основание за съмнение в безпристрастността на съдиите, освен тяхното предишно участие при вземането на решения преди и по време на процеса, както е описано в параграфи 10 и следващите от решението на Европейския съд.

Поради тези съображения оплакването на г-н Хаушилд, че неговото дело не е било разгледано от безпристрастен съд, трябва да се отхвърли. По наше мнение член 6 от Конвенцията не е бил нарушен в конкретния случай.

СЪВМЕСТНО ОСОБЕНО МНЕНИЕ НА СЪДИИТЕ ГЪОЛЧУКЛУ И МАЧЕР

Мнозинството от съдиите правилно приеха, че - в една система, като съществуващата в Дания, при която няма разделение на отговорностите между съдия-следовател и съдия на процеса с всички гаранции, присъщи на подобно разделение на отговорностите - самият факт, че съдия от първа инстанция или съдия от Апелативния съд е участвал и при вземането на решения на предварителното производство, най-вече такива относно предварителното задържане, не е сам по себе си достатъчно основание да се породят съмнения по отношение на безпристрастността на съответния съдия.

Въпреки това мнозинството от съдиите стигнаха до противоположния извод и установиха нарушение на член 6, т. 1 в това дело на основание, че първоинстанционният съдия и съдиите от Апелативния съд са взели няколко

решения за продължаване на предварителното задържане на жалбоподателя и са мотивирали тези решения най-вече с член 762 (2) от Датския закон за съдопроизводството, чието прилагане изисква “изрично потвърдено подозрение”.

Нашето убеждение е, че този факт не оправдава заключението на мнозинството. В една правна система, в която функцията на съдия-следователя не съществува (а нейното съществуване не се изисква по никакъв начин от Конвенцията), съвсем естествено върху съдията от първа инстанция (или съдиите от Апелативния съд) пада отговорността да предприемат всички мерки от предварителното производство, изискващи съдийска намеса. Истина е, че съдията от първа инстанция (или съдиите от Апелативния съд) е този, който е най-запознат с делото и който следователно е в най-добра позиция да определи адекватността или необходимостта от визираните мерки, дори ако тази оценка изисква от него да възприеме една сравнително ясно изразена позиция по делото. Това не означава обаче, че на него трябва да се гледа като на съдия, непритежаващ достатъчно безпристрастност за решаване на делото по същество.

Не намираме и количествения аргумент за особено убедителен. В дело, касаещо икономически престъпления от голям мащаб и изключително сложен характер, неизбежно се налага съдията да се намесва в следствието и съответно да издава редица заповеди, свързани с продължаването на предварителното задържане.

СТАНОВИЩЕ НА СЪДИЯТА ДЕ МЕЙЕР

Напълно съм съгласен с диспозитива на съдебното решение и с по-голямата част от мотивите. Не мога обаче да се съглася с параграф 50.

Функциите на предварителното производство, свързани с предварителното задържане или с престоя в изолатор, които са били упражнени в настоящия случай от някои съдии съгласно членове 760, 762 и 770 (3) от Датския закон за съдопроизводството, като приложими в онзи конкретен момент, не се различават съществено от онези, които са били упражнени от съдия-следователя в делото De Cubber.

По мое мнение самият факт, че един съдия, който води процеса в първа инстанция, преди това е упражнявал подобни функции по делото, което той трябва да разглежда, обективно оправдава напълно основателни опасения по отношение на неговата безпристрастност, а и това е валидно не само за функциите, упражнявани по член 762 (2), но също така и за функциите, упражнявани по другите изброени по-горе разпоредби.